ZESPÓŁ SZKÓŁ NR 3 W PRZYTKOWICACH

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JĘZYKA POLSKIEGO W ROKU SZKOLNYM 2026/2027

KLASA: 5A
PROWADZĄCY ZAJĘCIA: KLAUDIA KOPEĆ

Podstawa programowa	**Kształcenie literackie i kulturowe.** 1. czytanie utworów literackich.				
	ocena dopuszczająca	*ocena dostateczna*	*ocena dobra*	*ocena bardzo dobra*	*ocena celująca*
	uczeń:				
1. omawia elementy świata przedstawionego, wyodrębnia obrazy poetyckie w poezji;	wskazuje elementy świata przedstawionego utworu	omawia elementy świata przedstawionego utworu	porównuje wybrane elementy świata przedstawionego	wykorzystuje wiedzę na temat świata przedstawionego	interpretuje teksty poetyckie na poziomie metaforycznym podczas analizy utworów odwołuje się do różnych kontekstów literackich i kulturowych dostrzega symboliczne treści w utworach literackich
2. rozpoznaje fikcję literacką; rozróżnia elementy realistyczne i fantastyczne w utworach;	zna pojęcie fikcja literacka, wymienia prawdopodobne (realistyczne) i fantastyczne elementy świata przedstawionego	odróżnia fikcję literacką od rzeczywistości wymienia prawdopodobne i nieprawdopodobne (fantastyczne) elementy świata przedstawionego	rozróżnia i wyjaśnia elementy realistyczne i fantastyczne,	rozróżnia i wyjaśnia elementy realistyczne i fantastyczne,	

3. rozpoznaje czytany utwór jako baśń, legendę, bajkę, hymn, przypowieść, mit, opowiadanie, nowelę i powieść oraz wskazuje jego cechy gatunkowe; rozpoznaje odmiany powieści i opowiadania np. obyczajowe, przygodowe, detektywistyczne, fantastycznonaukowe, fantasy;	określa, co to jest baśń, legenda, hymn, mit, opowiadanie, nowela, powieść	podaje cechy baśni, legendy, hymnu, mitu, opowiadania, noweli, powieści	rozpoznaje czytany utwór jako baśń, legendę, hymn, mit, opowiadanie, nowela, powieść oraz wskazuje jego cechy gatunkowe,	rozpoznaje czytany utwór jako *baśń, legendę, hymn, mit, opowiadanie, nowelę, powieść,* rozpoznaje odmiany powieści i opowiadania, np. obyczajowe, przygodowe, detektywistyczne, fantastyczno-naukowe, fantasy,	i plastycznych stawia pytania problemowe w odniesieniu do odbieranych tekstów dostrzega i objaśnia związki między warstwą językową, brzmieniową a semantyczną utworów poetyckich komentuje zachowania bohaterów, uwzględniając przy tym motywy ich działania oraz kontekst sytuacyjny kreatywnie wykorzystuje posiadaną wiedzę i umiejętności w sytuacjach problemowych dotyczących odbioru tekstów kultury wyraża opinie na temat tekstów literackich i innych tekstów kultury, trafnie dobierając argumenty na poparcie swojego stanowiska ma szerokie kompetencje w zakresie odbioru różnych tekstów kultury
4. zna i rozpoznaje w tekście literackim: epitet, porównanie, przenośnię, uosobienie, ożywienie, wyrazy dźwiękonaśladowcze, zdrobnienie, zgrubienie, apostrofę, pytanie retoryczne, powtórzenie oraz określa ich funkcje;	wskazuje *epitet, porównanie, przenośnia, wyraz dźwiękonaśladowczy, zdrobnienie, zgrubienie, uosobienie, ożywienie, powtórzenie,*	rozpoznaje w utworze *epitet, porównanie, przenośnię, wyraz dźwiękonaśladowczy, zdrobnienie, zgrubienie, uosobienie, ożywienie, powtórzenie*	rozpoznaje i objaśnia *epitet, porównanie, przenośnię, wyraz dźwiękonaśladowczy, zdrobnienie, zgrubienie, uosobienie, ożywienie, powtórzenie*	określa funkcję *epitetu, porównania, przenośni, wyrazów dźwiękonaśladowczych, zdrobnienia, zgrubienia, uosobienia, ożywienia, , powtórzenia*	
5. omawia funkcje elementów konstrukcyjnych utworu, w tym tytułu, podtytułu, motta, puenty, punktu kulminacyjnego;	wskazuje tytuł utworu, podtytuł, motto, definiuje puentę i punkt kulminacyjny	rozpoznaje tytuł utworu, podtytuł, motto, puentę i punkt kulminacyjny	objaśnia tytuł utworu, podtytuł, motto, puentę i punkt kulminacyjny	omawia funkcje elementów konstrukcyjnych tekstu	
6. rozpoznaje elementy rytmizujące wypowiedź, w tym wers, rym, strofę i refren;	definiuje wers, strofa, rym, refren,	określa elementy rytmizujące wypowiedź, w tym: wers, strofę, rym, refren	wskazuje elementy rytmizujące wypowiedź, w tym: wers, strofę, rym, refren,	wyjaśnia elementy rytmizujące wypowiedź, w tym: wers, strofę, rym, refren,	
7. opowiada o wydarzeniach fabuły oraz ustala kolejność zdarzeń i rozumie ich wzajemną zależność;	opowiada o wydarzeniach fabuły, porządkuje wydarzenia w kolejności chronologicznej,	opowiada o zdarzeniach fabuły, porządkuje je i rozumie ich wzajemną zależność,	wskazuje i omawia wątek główny i wątki poboczne,	określa tematykę i problematykę utworu	
8. odróżnia dialog od monologu, rozumie ich funkcje w utworze;	nazywa dialog i monolog, wskazuje wypowiedzi bohaterów tekstu	objaśnia pojęcie dialog, monolog	wyjaśnia różnicę między dialogiem i monologiem	omawia sposób zapisu dialogu w tekście	

9. charakteryzuje podmiot liryczny, narratora i bohaterów w czytanych utworach;	definiuje pojęcia podmiot liryczny, narrator, bohater	omawia cechy bohatera, narratora, podmiotu lirycznego	wypowiada się na temat uczuć i przeżyć bohatera, podmiotu lirycznego,	charakteryzuje bohatera, podmiot liryczny i narratora w czytanych utworach	
10. rozróżnia narrację pierwszoosobową i trzecioosobową oraz wskazuje ich funkcje w utworze;	definiuje pojęcia narracja pierwszoosobowa i narracja trzecioosobowaa	odróżnia narratora pierwszoosobowego od narratora trzecioosobowego	objaśnia funkcję różnych typów narracji w tekście	analizuje różne typy narracji	
11. wskazuje w utworze bohaterów głównych i drugoplanowych oraz określa ich cechy;	wskazuje w tekście bohatera głównego, pierwszoplanowego, drugoplanowego, tytułowego	określa cechy bohaterów różnych typów	prezentuje swój pogląd na temat bohaterów głównych, drugoplanowych,	posługuje się argumentami, wyrażając swój stosunek do postaci głównej w utworze	
12. określa tematykę oraz problematykę utworu;	wskakuje tematykę utworu	omawia tematykę i problematykę utworów	wyjaśnia tematykę i problematykę utworów		
13. wskazuje i omawia wątek główny oraz wątki poboczne;	definiuje pojęcie wątek	odróżnia wątek główny i poboczny	wskazuje i omawia wątek główny i wątki poboczne,	wskazuje i analizuje różne wątki w utworze	
14. nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst;	nazywa swoje reakcje czytelnicze	opisuje wrażenia towarzyszące odbiorowi tekstów literackich	opisuje wrażenia towarzyszące odbiorowi różnych tekstów kultury	opisuje emocje towarzyszące odbiorowi różnych tekstów kultury	
15. objaśnia znaczenia dosłowne i przenośne w tekstach;	odbiera teksty literackie na poziomie dosłownym, wskazuje znaczenie przenośne	rozumie proste przenośne znaczenia w tekstach	odróżnia znaczenia dosłowne od prostych znaczeń przenośnych	wykorzystuje swoją wiedzę do objaśnienia przenośnych znaczeń w tekstach	
16. przedstawia własne rozumienie utworu i je uzasadnia;	wypowiada się na temat wybranych zagadnień i znaczeń utworu	przedstawia własne rozumienie utworu	uzasadnia swoje rozumienie utworu	opisuje emocje towarzyszące odbiorowi różnych tekstów kultury	
17. wykorzystuje w interpretacji tekstów doświadczenia własne oraz elementy wiedzy o kulturze;	przedstawia własne rozumienie utworu	wypowiada się na temat wybranych zagadnień i znaczeń utworu, wykorzystując własne doświadczenia wykorzystuje w interpretacji tekstów własne doświadczenia	zestawia sytuację bohaterów literackich z własnymi doświadczeniami wykorzystuje w interpretacji tekstów znajomość innych utworów literackich	komentuje sytuację bohaterów literackich w odniesieniu do doświadczeń współczesnych nastolatków wykorzystuje w interpretacji tekstów	

18. wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach oraz określa wartości ważne dla bohatera.	wypowiada się na temat postaci literackiej, wskazuje pozytywne i negatywne cechy bohatera	wyraża opinię na temat bohaterów i zdarzeń rozróżnia pozytywne i negatywne zachowania bohaterów literackich	uzasadnia swoje rozumienie utworu ocenia bohatera literackiego zestawia wartości i ich przeciwieństwa w utworach na zasadzie kontrastu	używa różnych środków językowych do uzasadnienia swojego rozumienia utworu wiedzę o różnych tekstach kultury	
2. Odbiór tekstów kultury.					
1. identyfikuje wypowiedź jako tekst informacyjny, publicystyczny lub reklamowy;	definiuje tekst informacyjny, publicystyczny lub reklamowy,	rozróżnia teksty: informacyjny, publicystyczny i reklamowy,	identyfikuje fragmenty tekstu: informacyjnego, publicystycznego i reklamowego,	cytuje odpowiednie fragmenty tekstu: informacyjnego, publicystycznego i reklamowego,	
2. wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio;	znajduje w tekście potrzebne informacje,	wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio,	wyszukuje w tekście potrzebne informacje, odróżnia zawarte w tekście informacje ważne od drugorzędnych,	odczytuje treści wyrażone wprost i pośrednio	
3. określa temat i główną myśl tekstu;	określa temat tekstu	wskazuje temat i główną myśl utworu	wyjaśnia temat i główną myśl tekstu	określa temat i główną myśl utworu, analizuje i interpretuje główną myśl tekstu	
4. dostrzega relacje między częściami wypowiedzi (np. tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie);	wskazuje w tekście poszczególne jego części: tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie,	dostrzega relacje między poszczególnymi częściami wypowiedzi,	dostrzega relacje między poszczególnymi częściami wypowiedzi, potrafi je wyjaśnić, określa funkcję wstępu, rozwinięcia, zakończenia	omawia relacje między częściami wypowiedzi	
5. odróżnia zawarte w tekście informacje ważne od drugorzędnych;	klasyfikuje informacje ważne i drugorzędne	porządkuje informacje z tekstu	dostrzega w tekście treści wyrażone wprost i pośrednio odróżnia informacje ważne od drugorzędnych	hierarchizuje informacje	
6. odróżnia informacje o faktach od opinii;	wskazuje określenia opisujące i oceniające	odróżnia określenia oceniające od opisujących	wskazuje opinie w wypowiedziach bohaterów tekstów	odróżnia informacje o faktach od opinii, objaśnia subiektywny charakter opinii	

7. charakteryzuje komiks jako tekst kultury; wskazuje charakterystyczne dla niego cechy;	rozpoznaje czytany utwór jako komiks	wskazuje charakterystyczne cechy komiksu	wykorzystuje wiedzę o budowie komiksu do jego odbioru	charakteryzuje komiks jako tekst kultury	
8. rozumie swoistość tekstów kultury przynależnych do: literatury, teatru, filmu, muzyki, sztuk plastycznych i audiowizualnych;	odróżnia dzieło literackie od filmu i spektaklu	rozpoznaje różne teksty kultury	nazywa tworzywo przekazów audiowizualnych (ruchome obrazy, dźwięk)	objaśnia swoistość tekstów kultury przynależnych do literatury, teatru, filmu, muzyki, sztuk plastycznych i audiowizualnych	
9. wyodrębnia elementy składające się na spektakl teatralny i film (reżyseria, gra aktorska, dekoracja, charakteryzacja, kostiumy, rekwizyty, muzyka); wskazuje cechy charakterystyczne przekazów audiowizualnych (filmu, programu informacyjnego, programu rozrywkowego);	posługuje się terminami reżyseria, gra aktorska, dekoracja, charakteryzacja, kostiumy, rekwizyty, muzyka	posługuje się terminami *kostium*, *rekwizyt*, *charakteryzacja, muzyka* w kontekście widowiska teatralnego posługuje się pojęciami związanymi z filmem, spektaklem (*scenariusz, reżyseria, gra aktorska, muzyka, reżyser)* rozpoznaje przekazy audiowizualne	wyodrębnia różne elementy składające się na widowisko teatralne, film posługuje się ze zrozumieniem terminami związanymi ze sztuką filmową, spektaklem	rozpoznaje znaki teatru określa właściwości i funkcje różnych elementów dzieła filmowego	
10. rozumie, czym jest adaptacja utworu literackiego oraz wskazuje różnice między tekstem literackim a jego adaptacją;	wie, co to jest adaptacja filmowa	objaśnia pojęcie *adaptacja utworu* w odniesieniu do wybranych dzieł filmowych	wskazuje różnice między tekstem literackim a jego adaptacją	wskazuje różnice pomiędzy tekstem literackim a jego adaptacją sceniczną	
11. odnosi treści tekstów kultury do własnego doświadczenia;	identyfikuje treści tekstów kultury z własnymi doświadczeniami	porównuje treści tekstów kultury z rzeczywistością znaną mu z własnego doświadczenia	komentuje treści tekstów kultury w odniesieniu do własnego doświadczenia	odbiera tekst kultury jako źródło wzbogacania własnych doświadczeń	
12. dokonuje odczytania tekstów poprzez przekład intersemiotyczny (np. rysunek, drama, spektakl teatralny);	dokonuje odczytania tekstów przez przekład intersemiotyczny, posługując się konwencją realistyczną (np. ilustracja)	dokonuje odczytania tekstów poprzez przekład intersemiotyczny, posługując się bardziej złożoną konwencją realistyczną (np. komiks)	dokonuje odczytania tekstów przez przekład intersemiotyczny, posługując się konwencją symboliczną (np. plakat, kolaż)	dokonuje odczytania tekstów poprzez przekład intersemiotyczny, posługując się konwencją abstrakcyjną (w połączeniu z muzyką)	

13. świadomie i z uwagą odbiera filmy oraz spektakle, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży	z uwagą odbiera filmy, spektakle teatralne, słuchowiska, programy radiowe i telewizyjne, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży	świadomie odbiera filmy, spektakle, programy radiowe i telewizyjne, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży	wykorzystuje wiedzę na temat tekstów kultury, odbierając filmy, spektakle teatralne, słuchowiska, programy radiowe i telewizyjne, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży	aktywnie odbiera filmy, spektakle, programy radiowe i telewizyjne, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży, czyniąc je źródłem swoich działań twórczych	
Kształcenie językowe					
Gramatyka języka polskiego					
1. rozpoznaje w wypowiedziach części mowy (czasownik, rzeczownik, przymiotnik, przysłówek, liczebnik, zaimek, przyimek, spójnik, partykuła, wykrzyknik) i określa ich funkcje w tekście;	wskazuje rzeczowniki, czasowniki, przymiotniki, przysłówki, liczebniki, przyimki,	rozpoznaje w wypowiedziach części mowy: rzeczowniki, czasowniki, przymiotniki, przysłówki, liczebniki, przyimki,	rozpoznaje w wypowiedziach części mowy: rzeczowniki, czasowniki, przymiotniki, przysłówki, liczebniki, przyimki i określa ich funkcje w tekście,	rozpoznaje w wypowiedziach części mowy: rzeczowniki, czasowniki, przymiotniki, przysłówki, liczebniki, przyimki i określa ich funkcje w tekście,	świadomie wykorzystuje wiedzę i umiejętności językowe w zakresie słownictwa, składni, fleksji i fonetyki swobodnie stosuje wiedzę na temat budowy wypowiedzeń i budowy tekstu w wypowiedziach ustnych i pisemnych wykorzystuje werbalne i pozawerbalne środki wyrazu wykorzystuje wiedzę o języku jako narzędziu skutecznej komunikacji przedstawia oryginalne rozwiązania ułatwiające naukę gramatyki i ortografii przestrzega zasad poprawności językowej oraz zasad etykiety językowej w każdej sytuacji komunikacyjnej wykorzystuje synonimy, frazeologizmy w celu wzbogacenia warstwy językowej wypowiedzi
2. odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych;	wskazuje odmienne i nieodmienne części mowy,	wskazuje odmienne i nieodmienne części mowy,	odróżnia odmienne części mowy od nieodmiennych	odróżnia odmienne części mowy od nieodmiennych i wskazuje ich funkcje w tekście,	
3. dostrzega rolę czasownika w wypowiedzi, odróżnia czasowniki dokonane od niedokonanych, rozpoznaje bezosobowe formy czasownika: formy zakończone na -no, -to, konstrukcje z się; rozumie ich znaczenie w wypowiedzeniu oraz funkcje w tekście;	wskazuje, jaką rolę pełni w wypowiedzi czasownik, co to są czasowniki dokonane i niedokonane i nieosobowe formy czasownika,	rozpoznaje rolę czasownika w wypowiedzi, odróżnia czasowniki dokonane od niedokonanych, rozpoznaje nieosobowe formy czasownika, formy zakończone na –no, -to,	rozpoznaje rolę czasownika w wypowiedzi, odróżnia czasowniki dokonane od niedokonanych, rozpoznaje nieosobowe formy czasownika, formy zakończone na –no, -to, rozumie ich znaczenie w tekście	wyjaśnia rolę czasownika w wypowiedzi, odróżnia czasowniki dokonane od niedokonanych, rozpoznaje nieosobowe formy czasownika, formy zakończone na –no, -to, rozumie ich znaczenie oraz funkcję w tekście,	
4. rozpoznaje formy przypadków, liczby, osoby, czasu, trybu i rodzaju gramatycznego odpowiednio: rzeczownika, przymiotnika, liczebnika, czasownika i zaimka oraz określa ich funkcje w wypowiedzi;	definiuje pojęcia: przypadki, liczby, czasy, rodzaje gramatyczne oraz potrafi określać formę fleksyjną części mowy,	rozpoznaje formy przypadków, liczby, rodzaju gramatycznego, czasu odpowiednich części mowy,	rozpoznaje formy przypadków, liczby, rodzaju gramatycznego, czasu odpowiednich części mowy,	rozpoznaje formy przypadków, liczby, rodzaju gramatycznego, czasu odpowiednich części mowy oraz określa ich funkcje w wypowiedzi,	

5. rozumie konstrukcję strony biernej i czynnej czasownika, przekształca konstrukcję strony biernej i czynnej i odwrotnie, odpowiednio do celu i intencji wypowiedzi;	wyszukuje w tekście czasowniki w stronie czynnej i w stronie biernej	przekształca konstrukcję strony czynnej i biernej czasownika i odwrotnie	stosuje formy strony czynnej i biernej, przekształca konstrukcję strony biernej na czynną i odwrotnie	używa form strony biernej i czynnej czasownika dla uzyskania jednoznaczności treści wypowiedzi	
6. stosuje poprawne formy gramatyczne wyrazów odmiennych;	przestrzega poprawności gramatycznej wyrazów odmiennych	stosuje poprawne formy gramatyczne wyrazów odmiennych, tworząc wypowiedzi o nieskomplikowanej strukturze językowej	stosuje poprawne formy gramatyczne wyrazów odmiennych	•stosuje poprawne formy gramatyczne wyrazów odmiennych	
7. poprawnie stopniuje przymiotniki i przysłówki oraz używa ich we właściwych kontekstach;	używa przymiotników i przysłówków we właściwych kontekstach	nazywa rolę przymiotników i przysłówków w opisie świata	wyjaśnia rolę przymiotników i przysłówków w opisie świata,	rozumie rolę przymiotników i przysłówków w opisie świata oraz używa we właściwych kontekstach,	
8. nazywa części zdania i rozpoznaje ich funkcje składniowe w wypowiedzeniach (podmiot, orzeczenie, dopełnienie, przydawka, okolicznik);	definiuje pojęcia podmiot, orzeczenie, przydawka, dopełnienie, okolicznik	nazywa części zdania	nazywa części zdania i rozpoznaje ich funkcje składniowe w wypowiedzeniach,	wskazuje części zdania i ich funkcje składniowe w wypowiedzeniach, wyjaśnia funkcję orzeczenia, podmiotu, przydawki, dopełnienia i okolicznika w zdaniu	
9. określa funkcję wyrazów poza zdaniem, rozumie ich znaczenie i poprawnie stosuje w swoich wypowiedziach;	wskazuje wyrazy poza zdaniem, rozumie ich funkcję	wskazuje znaczenie wyrazów poza zdaniem	określa funkcję wyrazów poza zdaniem, rozumie ich znaczenie i poprawnie stosuje w swoich wypowiedziach;	wyjaśnia funkcję wyrazów poza zdaniem, rozumie ich znaczenie i poprawnie stosuje w swoich wypowiedziach;	
10. rozpoznaje związki wyrazów w zdaniu;	wskazuje wyrazy nadrzędne i podrzędne w związkach wyrazowych	wyjaśnia, jakie części mowy występują najczęściej w związkach wyrazowych różnych typów	rozpoznaje różne typy związków wyrazowych	analizuje związki wyrazowe w zdaniu	
11. rozpoznaje wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące oraz stosuje je, uwzględniając cel wypowiedzi;	rozpoznaje wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące	stosuje wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące		wykorzystuje wiedzę o różnych typach wypowiedzeń ze względu na cel wypowiedzi	

12. rozpoznaje w tekście typy wypowiedzeń: zdanie pojedyncze, zdania złożone (podrzędnie i współrzędnie), równoważniki zdań; rozumie ich funkcje i stosuje w praktyce językowej;	odróżnia zdanie pojedyncze, definiuje pojęcia zdanie pojedyncze i zdanie złożone	rozpoznaje w tekście typy wypowiedzeń, rozumie ich funkcje	rozpoznaje w tekście typy wypowiedzeń, rozumie ich funkcje i je stosuje	rozpoznaje w tekście typy wypowiedzeń, rozumie ich funkcje i je stosuje,	
13. przekształca konstrukcje składniowe, np. zdania złożone w pojedyncze i odwrotnie, zdania w równoważniki zdań i odwrotnie.	przekształca zdania złożone w pojedyncze i odwrotnie	przekształca konstrukcje składniowe – zdania w równoważniki zdań i odwrotnie		przekształca konstrukcje składniowe	
Zróżnicowanie języka.					
1. wskazuje główne cechy języka mówionego i języka pisanego;	odróżnia język mówiony od pisanego,	wskazuje główne cechy języka mówionego i pisanego,	wskazuje cechy języka mówionego i pisanego,	wskazuje cechy języka mówionego i pisanego,	
2. posługuje się oficjalną i nieoficjalną odmianą polszczyzny;	określa, w jakich sytuacjach używa się oficjalnej, a w jakich nieoficjalnej odmiany polszczyzny	posługuje się oficjalną i nieoficjalną odmianą polszczyzny	posługuje się oficjalną nieoficjalną odmianą polszczyzny ze świadomością zróżnicowania tych form	posługuje się oficjalną i nieoficjalną odmianą polszczyzny zna i funkcjonalnie stosuje formy grzecznościowe używane w oficjalnej i nieoficjalnej odmianie polszczyzny	
3. używa stylu stosownego do sytuacji komunikacyjnej;	wskazuje, że sposób wyrażania się zależy od celu wypowiedzi,	dostosowuje sposób wyrażania się do zamierzonego celu wypowiedzi,	używa stylu stosownego do sytuacji komunikacyjnej,	używa stylu stosownego do sytuacji komunikacyjnej,	
4. rozumie dosłowne i przenośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi; rozpoznaje wyrazy wieloznaczne, rozumie ich znaczenie w tekście oraz świadomie wykorzystuje do tworzenia własnych wypowiedzi;	wyjaśnia dosłowne i proste przenośne znaczenia wyrazów w wypowiedzi definiuje wyrazy wieloznaczne, umie wskazać je na prostych przykładach	odróżnia znaczenia dosłowne wyrazów od znaczeń przenośnych wskazuje wyrazy wieloznaczne, rozumie ich znaczenie w tekście	rozróżnia wyrazy wieloznaczne, rozumie ich znaczenie w tekście i stosuje je we własnych wypowiedziach	rozróżnia wyrazy wieloznaczne, rozumie ich znaczenie w tekście i stosuje je we własnych wypowiedziach,	

5. rozpoznaje w wypowiedziach związki frazeologiczne, rozumie ich znaczenie oraz poprawnie stosuje w wypowiedziach;	definiuje pojęcie związek frazeologiczny	stosuje stałe związki wyrazowe ze zrozumieniem i świadomością celu	stosuje różne związki frazeologiczne w wypowiedziach ustnych i pisemnych	rozumie dosłowne i przenośne znaczenie słów w wypowiedziach używa poprawnie i celowo różnych związków frazeologicznych w wypowiedziach ustnych i pisemnych wykorzystuje wyrazy o przenośnych znaczeniach do tworzenia własnych wypowiedzi	
6. rozpoznaje słownictwo neutralne i wartościujące, rozumie jego funkcje w tekście;	tworzy wypowiedzi wyrażające różne intencje	rozpoznaje słownictwo neutralne i wartościujące	stosuje słownictwo neutralne i wartościujące, rozumie jego funkcje w tekście		
7. dostosowuje sposób wyrażania się do zamierzonego celu wypowiedzi;	wypowiada się na tematy związane z otaczającą rzeczywistością	stosuje różne typy wypowiedzeń w zależności od zamierzonego celu wypowiedzi			
8. rozróżnia synonimy, antonimy, rozumie ich funkcje w tekście i stosuje we własnych wypowiedziach;	definiuje synonimy, umie wskazać je na prostych przykładach	wskazuje synonimy, rozumie ich znaczenie w tekście	rozróżnia synonimy, rozumie ich znaczenie w tekście i stosuje je we własnych wypowiedziach zastępuje powtarzające się wyrazy ich synonimami	rozróżnia synonimy, rozumie ich znaczenie w tekście i stosuje je we własnych wypowiedziach, stosuje synonimy w celu uzyskania spójności tekstu	
9. zna i stosuje zasady spójności formalnej i semantycznej tekstu.		wyjaśnia, że treść tworzonych zdań powinna nawiązywać do wcześniejszych części tekstu	używa spójników i zaimków (bez znajomości terminów – etap propedeutyczny) w celu zespolenia tekstu		
Komunikacja językowa i kultura języka.					
1. identyfikuje tekst jako komunikat;	nazywa, że tekst jest komunikatem	odróżnia tekst informacyjny od literackiego i reklamowego,	identyfikuje tekst jako komunikat informacyjny, literacki i reklamowy,		

2. identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi;	definiuje pojęcia nadawca i odbiorca wypowiedzi, posługuje się nimi w odniesieniu do różnych sytuacji codziennych	identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi,	identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi,	posługuje się terminami nadawca i odbiorca wypowiedzi podczas odbioru tekstów kultury	
3. określa sytuację komunikacyjną i rozumie jej wpływ na kształt wypowiedzi;	określa sytuację komunikacyjną	określa sytuacje komunikacyjną wyjaśnia wpływ sytuacji komunikacyjnej na kształt wypowiedzi	określa sytuację komunikacyjną i rozumie jej wpływ na kształt wypowiedzi,	wykorzystuje wiedzę o różnych typach komunikatów	
4. rozpoznaje znaczenie niewerbalnych środków komunikacji (np. gest, mimika, postawa ciała);	rozpoznaje komunikaty wyrażane za pomocą gestów i mimiki	rozpoznaje i nazywa uczucia wyrażane za pomocą postawy ciała	posługuje się pozawerbalnymi środkami komunikowania się stosownie do okoliczności i celu wypowiedzi	posługuje się różnymi werbalnymi i pozawerbalnymi środkami komunikacji stosownie do sytuacji nazywa i komentuje emocje wyrażane za pomocą różnych form ekspresji pozasłownej	
5. rozumie pojęcie głoska, litera, sylaba, akcent; zna i stosuje reguły akcentowania wyrazów;	definiuje pojęcia głoska, litera, sylaba, akcent;	objaśnia różnicę między głoską a literą	określa funkcje głosek, liter, sylab	wykorzystuje wiedzę o głoskach, literach i sylabach w analizie warstwy brzmieniowej tekstów	
6. stosuje intonację poprawną ze względu na cel wypowiedzi;	stosuje poprawną intonację	stosuje poprawną intonację ze względu na cel wypowiedzi	dostosowuje sposób wyrażania się i zachowania do sytuacji komunikacyjnej		
7. rozumie, na czym polega etykieta językowa i stosuje jej zasady.	nazywa pojęcie etykieta językowa i stara się stosować jej zasady	stosuje zasady etykiety językowej w sytuacjach codziennych	przestrzega zasad etykiety językowej wymaganych w korespondencji	przestrzega zasad etykiety językowej podczas komunikacji za pomocą narzędzi nowoczesnych technologii informacyjno – komunikacyjnych	
Ortografia i interpunkcja.					
1. pisze poprawnie pod względem ortograficznym oraz stosuje reguły pisowni;	wymienia zasady poprawnej pisowni,	wymienia i stosuje zasady poprawnej pisowni,	pisze poprawnie pod względem ortograficznym, stosuje reguły pisowni,	pisze poprawnie pod względem ortograficznym, stosuje reguły pisowni,	

2. poprawnie używa znaków interpunkcyjnych: kropki, przecinka, znaku zapytania, znaku wykrzyknika, cudzysłowu, dwukropka, średnika, nawiasu.	wymienia zasady poprawnego używania znaków interpunkcyjnych: kropki, przecinka, znaku zapytania, wykrzyknika, cudzysłowu, dwukropka, średnika, nawiasu	wymienia i stosuje zasady poprawnego używania znaków interpunkcyjnych	poprawnie używa znaków interpunkcyjnych	poprawnie używa znaków interpunkcyjnych	
3. Tworzenie wypowiedzi.					
Elementy retoryki.					
1. uczestniczy w rozmowie na zadany temat;	bierze udział w rozmowie na zadany temat, słucha z uwagą uczestników rozmowy, mówi na temat, uczestnicząc w rozmowie	krótko wypowiada się na podany temat związany z otaczającą rzeczywistością włącza się do rozmowy w kulturalny sposób	wypowiada się logicznie na tematy związane z poznanymi tekstami kultury reaguje na wypowiedzi innych rozmówców	świadomie porządkuje i komponuje treść swoich wypowiedzi prezentuje własne stanowisko w rozmowie	pisze bezbłędne językowo, oryginalne pod względem treści i stylu różne formy wypowiedzi swobodnie posługuje się werbalnymi i pozawerbalnymi środkami wyrazu w wypowiedziach ustnych operuje bogatym słownictwem z różnych kręgów tematycznych dba o poprawność ortograficzną, interpunkcyjną, fleksyjną i składniową wypowiedzi zapisuje teksty w sposób przejrzysty z wielką dbałością o stronę graficzną i podział logiczny w formie akapitów redaguje twórcze, oryginalne teksty informacyjne
2. rozróżnia argumenty odnoszące się do faktów i logiki oraz odwołujące się do emocji;	rozpoznaje argumenty w wypowiedzi	posługuje się argumentami w rozmowie	rozpoznaje argumenty odnoszące się do faktów, logiki oraz odnoszące się do emocji	używa przemyślanych argumentów na poparcie swojego stanowiska	
3. tworzy logiczną, semantycznie pełną i uporządkowaną wypowiedź, stosując odpowiednią do danej formy gatunkowej kompozycję i układ graficzny;	tworzy prostą wypowiedź, stosując odpowiednią do danej formy kompozycję tworzy logiczne i w przeważającej części uporządkowane wypowiedzi	tworzy logiczną i uporządkowaną wypowiedź, stosując odpowiednią do danej formy kompozycję	tworzy wypowiedzi o właściwej kompozycji i układzie graficznym tworzy logiczną i uporządkowaną wypowiedź, stosując odpowiednią do danej formy kompozycję i układ graficzny,	tworzy logiczną, semantycznie pełną i uporządkowaną wypowiedź, stosując odpowiednią do danej formy kompozycję i układ graficzny,	
4. zna zasady budowania akapitów i rozumie ich rolę w tworzeniu całości myślowej wypowiedzi;	stosuje akapity	stosuje akapity i rozumie ich funkcję w wypowiedzi	rozumie role akapitów w tworzeniu całości wypowiedzi	rozumie role akapitów w tworzeniu całości wypowiedzi	
5. dokonuje selekcji informacji;	wyszukuje w tekście informacje	ocenia przydatność uzyskanych informacji	dokonuje selekcji informacji	wypracowuje skuteczne metody selekcji informacji	
6. rozróżnia i wskazuje środki perswazji, rozumie ich funkcję.	definiuje środki perswazji	wskazuje środki perswazji	rozróżnia i wskazuje środki perswazji,	rozróżnia i wskazuje środki perswazji,	

Mówienie i pisanie.					
1. tworzy spójne wypowiedzi w formach gatunkowych: dialog, opowiadanie (twórcze, odtwórcze), opis (w tym opis przeżyć wewnętrznych), list, sprawozdanie, dedykacja, zaproszenie, podziękowanie, ogłoszenie, życzenia, charakterystyka, tekst o charakterze argumentacyjnym;	wskazuje, jak zredagować: dialog, opowiadanie (twórcze, odtwórcze), opis (w tym opis przeżyć wewnętrznych), list, sprawozdanie, dedykacja, zaproszenie, podziękowanie, ogłoszenie, życzenia, charakterystyka,	tworzy samodzielnie wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: dialog, opowiadanie (twórcze, odtwórcze), opis (w tym opis przeżyć wewnętrznych), list, sprawozdanie, dedykacja, zaproszenie, podziękowanie, ogłoszenie, życzenia, charakterystyka,	tworzy poprawne językowo, spójne, zgodne z cechami kompozycyjnymi wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: dialog, opowiadanie (twórcze, odtwórcze), opis (w tym opis przeżyć wewnętrznych), list, sprawozdanie, dedykacja, zaproszenie, podziękowanie, ogłoszenie, życzenia, charakterystyka,	tworzy bogate językowo wypowiedzi w różnych formach gatunkowych, stosuje funkcjonalnie różne środki językowe	
2. wygłasza z pamięci tekst, ze zrozumieniem oraz odpowiednią intonacją, dykcją, właściwym akcentowaniem, z odpowiednim napięciem emocjonalnym i z następstwem pauz;	recytuje ze zrozumieniem tekst poetycki lub fragment prozy	artykułuje prawidłowo głoski podczas recytacji, dostosowuje tempo recytacji do treści utworu	recytuje tekst z odpowiednią intonacją, dykcją i napięciem emocjonalnym	głosowo interpretuje tekst	
3. tworzy plan odtwórczy i twórczy tekstu;	sporządza według podanego wzoru odtwórczy plan ramowy i szczegółowy wypowiedzi	sporządza samodzielnie odtwórczy plan ramowy i szczegółowy wypowiedzi	stosuje jednolitą formę wypowiedzeń (bez czasownika) w zapisie planu ramowego i szczegółowego	stosuje zwięzłość wypowiedzi w zapisie planu ramowego i szczegółowego	
4. redaguje notatki;	redaguje według podanego wzoru proste notatki w różnych formach	tworzy samodzielnie prostą notatkę w formie tabeli, kilkuzdaniowej wypowiedzi, planu	rozplanowuje kompozycję układu treści w notatce	wykorzystuje wiedzę o różnych formach notatek	
5. opowiada o przeczytanym tekście;	opowiada o treści przeczytanych utworów	omawia problematykę przeczytanych utworów		opowiada o treści, problematyce i formie poznanych tekstów kultury	

6. tworzy opowiadania związane z treścią utworu, np. dalsze losy bohatera, komponowanie początku i zakończenia na podstawie fragmentu tekstu lub na podstawie ilustracji;	tworzy proste opowiadanie związane z treścią utworu	tworzy samodzielnie opowiadania na tematy związane z treścią poznanych utworów	tworzy poprawne językowo, spójne, zgodne z cechami kompozycyjnymi opowiadania na podstawie tekstu	tworzy bogate językowo opowiadania inspirowane treścią poznanych utworów	
7. rozróżnia współczesne formy komunikatów i odpowiednio się nimi posługuje, zachowując zasady etykiety językowej;	wskazuje, że współczesne komunikaty (sms, e-mail) muszą być poprawne pod względem językowym i ortograficznym	•używa właściwych zwrotów grzecznościowych w swoich wiadomościach sms oraz korespondencji internetowej	wykorzystuje wiedzę o języku w wypowiedziach na temat tekstów zapisuje poprawne, komunikatywne wiadomości sms	stosuje zasady netykiety w komunikacji internetowej	
8. wykorzystuje wiedzę o języku w tworzonych wypowiedziach.	•odwołuje się do swojej wiedzy o języku w tworzonych wypowiedziach	stosuje zwroty grzecznościowe w wypowiedziach ustnych i pisemnych	stosuje odpowiednie konstrukcje składniowe w różnych sytuacjach komunikacyjnych	wykorzystuje wiedzę o języku w tworzonych wypowiedziach	
Samokształcenie.					
1. doskonali ciche i głośne czytanie;	czytając głośno, uwzględnia różne znaki interpunkcyjne	czyta płynnie tekst, podkreślając głosem ważne słowa	czyta tekst, stosując odpowiednie tempo i intonację w zależności od treści	czytając głośno, przekazuje intencję tekstu	wykorzystuje narzędzia TIK (np. smartfon, tablet) do zapisywania i katalogowania informacji opracowuje własne bazy informacji, np. kartoteki, fiszki z hasłami, foldery plików wykorzystuje programy, aplikacje i gry edukacyjne do samodzielnej nauki języka polskiego zwraca uwagę na aspekty moralne związane z korzystaniem z zasobów internetowych (odpowiedzialność, uczciwość, poszanowanie cudzej własności) opisuje źródła internetowe
2. doskonali różne formy zapisywania pozyskanych informacji;	zapisuje odręcznie informacje pozyskane z różnych źródeł	porządkuje według własnego pomysłu uzyskane informacje	zapisuje informacje za pomocą edytora tekstu	opracowuje własne sposoby szybkiego i efektywnego zapisywania informacji	
3. korzysta z informacji zawartych w różnych źródłach, gromadzi wiadomości, selekcjonuje informacje;	•korzysta z różnych źródeł informacji (np. książki, edukacyjne programy telewizyjne, strony internetowe)	•wybiera informacje uzyskane z różnych źródeł i wykorzystuje je w nauce i rozwijaniu pasji	rozwija umiejętność efektywnego posługiwania się technologią informacyjną oraz zasobami internetowymi, selekcjonuje informacje w celu wykorzystania ich w różnych sytuacjach typowych i nietypowych	•gromadzi dane w sposób uporządkowany i zapewniający łatwy dostęp do potrzebnych informacji	
4. zna i stosuje zasady korzystania z zasobów bibliotecznych (np. w bibliotekach szkolnych oraz on-line);	korzysta z zasobów szkolnej biblioteki potrafi odnaleźć wskazane hasło w encyklopedii	stosuje zasady korzystania z zasobów bibliotecznych wyszukuje hasła w encyklopedii	stosuje zasady korzystania z zasobów bibliotecznych (także on-line),	stosuje zasady korzystania z zasobów bibliotecznych (także on-line), wykorzystuje wiedzę na temat zasobów bibliotecznych w docieraniu do informacji	

5. korzysta ze słowników ogólnych języka polskiego, także specjalnych oraz słownika terminów literackich;	korzysta ze słowników	korzysta z odpowiednich słowników	korzysta ze słowników korzysta z informacji zawartych w encyklopedii	określa funkcje słowników korzysta ze słowników on-line	
6. rozwija umiejętność krytycznej oceny pozyskanych informacji;	podejmuje próbę oceny prawdziwości informacji uzyskanych z internetu	ocenia przydatność uzyskanych informacji	rozwija umiejętność krytycznej oceny pozyskanych informacji	krytycznie ocenia i weryfikuje informacje uzyskane z różnych źródeł	
7. rozwija umiejętności efektywnego posługiwania się nowymi technologiami oraz zasobami internetowymi;	korzysta z internetu w celach edukacyjnych	rozwija umiejętności efektywnego korzystania z zasobów internetu	konfrontuje ze sobą informacje uzyskane z różnych źródeł, szczególnie internetowych stosuje zasady netykiety	posługuje się technologią informacyjną, szuka informacji w różnych źródłach, potrafi je gromadzić i prezentować, postrzega nowoczesne technologie informacyjne jako narzędzia do rozwijania i prezentowania własnych zainteresowań	
8. poznaje życie kulturalne swojego regionu.	poznaje legendy związane ze swoim regionem, zwyczaje i tradycje	wyszukuje informacje na temat ważnych zdarzeń i postaci związanych ze sowim regionem	wykorzystuje wiedzę i umiejętności do przetwarzania informacji o życiu kulturalnym regionu	aktywnie interesuje się życiem kulturalnym swojego regionu	
Lektury					
	prezentuje wymagane lektury i analizuje podstawowe elementy ich świata przedstawionego	streszcza wymagane lektury i analizuje ich świat przedstawiony	opowiada treść lektur w i interpretuje wybrane wątki	omawia wymagane lektury i interpretuje je w połączeniu z kontekstami	